

ਅਪਰਾਧਿਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ

ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 595

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 1954

ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ (1952 ਦਾ XLVIII)-ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ-ਦਾ ਉਦੇਸ਼।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1949, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦਾ ਅਸਲ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਬਣ ਗਿਆ, ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ ਅਤੇ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਬੇਲੋੜੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼

626

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII

"ਮੁਰਦਾ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਵਾਧੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟਣਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਫ਼ਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜੁਲੰਦੂਰ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 488, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮਿਤੀ 7 ਮਈ, 1954 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੰਬਰ 196J/J7 ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ 24 ਜੁਲਾਈ 1953 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 488, ਸੀ.ਆਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਆਪਣੇ ਲਈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 3 ਸਾਲਾਂ ਪੁਤਰੀ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ 1945 ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦੋ ਧੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ 3/4 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਬੇਟੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ 'ਤੇ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢ

ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.ਜ਼ 2 ਅਤੇ 3 ਨੇ ਦੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪਤੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਪਰ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੀ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਤੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ 40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁ. 25 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਵਜੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਪਤੀ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

2. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਨੇ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1934 ਲਾਹੌਰ 946 ਕਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਪਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਸੀ।

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

627

3. ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਇਕੱਲੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ 1949 ਦੇ ਐਕਟ XV ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ 1952 ਦੇ ਐਕਟ XLVIII (ਦ ਰਿਪੀਲਿੰਗ ਐਂਡ ਅਮੈਂਡਿੰਗ ਐਕਟ, 1952) ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਭੇਜਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1949 ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੱਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। 1952 ਦੇ ਰਿਪੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

"ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮਾਲਕਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਸਧਾਰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। 24 ਜੁਲਾਈ, 1953 ਨੂੰ, ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 488 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰ ਜੱਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ

628

ਪੰਜਾਬ ਸੀਰੀਜ਼

[VOL. VIII]

ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1949 ਦਾ ਐਕਟ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਅਧਾਰਤ ਸੀ, ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮੇਲਕ ਰਾਮ ਕਪੂਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ 1949 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ 1952 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1949 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 488 ਨੂੰ ਵੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਆਧਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਐਕਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ "ਮੁਰਦਾ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਆਬਕਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਅਤਿਅੰਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟਣਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ" ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਫ਼ਾਈ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ: ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐਕਟਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੇਲੋੜੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਐਕਟਿੰਗ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਬਚਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

VOL. VIII]

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

629

ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

1952 ਦਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਧਣ ਵਾਲਾ ਐਕਟ ਵੀ ਦੋ ਸਿਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਇਸਨੇ 1949 ਦੇ ਐਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ-

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਦੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;"

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ 1949 ਦਾ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਕਟ ਦਾ ਅਸਲ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਬਰਕਰਾਰ 1952 ਦਾ ਐਕਟ ਪੁਰਾਣੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਾਤਰਾ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1949 ਦਾ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 1949 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 488 ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।